

***Statenstuk* 2004-158**

Implementatie Wet bevordering integriteits beoordelingen openbaar bestuur (BIBOB)

Voorgestelde behandeling:

- provinciale staten op 3 november 2004
- fatale beslisdatum: N.v.t.

Voorgestelde status: **A-stuk**

Voorstel van het Presidium van provinciale staten

Inleiding

Op 1 juni 2003 is de Wet BIBOB in werking getreden.

Deze wet heeft tot doel bestuursorganen instrumenten te geven om te zorgen dat de overheid niet betrokken raakt bij strafbare gedragingen. De wet vereist dat per subsidieregeling wordt aangegeven of de Wet BIBOB hierop van toepassing is.

Hierbij treft u aan de nota Implementatie Wet BIBOB, het voorstel tot wijziging van de subsidie-regeling Investeringspremieregeling (IPR) Noord-Nederland 2000 en het voorstel tot wijziging van de subsidieregeling IPR Noord-Nederland 2002.

De nota en de hierop gebaseerde voorstellen voor het wijzigen van de subsidieregelingen zijn besproken in de vergadering van het algemeen bestuur (AB) van 30 juni 2004. Het AB heeft positief geadviseerd over de nota en de wijzigingen in de subsidieregelingen.

Advies

Aan u wordt voorgesteld de Wet BIBOB op de IPR en LPR van toepassing te verklaren.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

De Wet BIBOB biedt de mogelijkheid aan bestuursorganen om vergunningen en subsidies te weigeren of in te trekken en om overheidsopdrachten niet te gunnen, dan wel opdrachten in te trekken, indien een relatie met (dreigend) strafbaar gedrag van (private) partijen aannemelijk is of indien de eisen van betrouwbaarheid van marktpartijen/opdrachtnemers in het gedrang komen.

Argumenten

- 1. Bestuursorganen moeten instrumenten gegeven worden om te zorgen dat de overheid niet betrokken raakt bij strafbare gedragingen.*
- 2. De IPR en de LPR kennen van alle regelingen de hoogste bedragen, dientengevolge zijn de financiële risico's hier ook het grootst.*

Uitvoering

Tijdsplanning

N.v.t.

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

N.v.t.

Extern betrokkenen

Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

1. Voordracht van gedeputeerde staten tot wijziging van de subsidieregeling IPR 2000 en de LPR 2002.
2. Nota Implementatie Wet BIBOB; besluitvormende Nota integriteitsaanpak SNN

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 15 oktober 2004
Kenmerk: 2004010169

Het Presidium van provinciale staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter
I.M. Rozema, secretaris

jh/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van het Presidium van provinciale staten van 15 oktober 2004, kenmerk 2004010169;

BESLUITEN:

- I. de nota Implementatie Wet BIBOB voor kennisgeving aan te nemen;
- II. in te stemmen met de wijzigingen in de subsidieregeling Investeringspremieregeling Noord-Nederland 2000 en de subsidieregeling Loonkostenpremieregeling Noord-Nederland 2002, die ervoor zorg dragen dat genoemde subsidieregelingen onder de werking van de Wet BIBOB komen te vallen (bijlage 1).

Assen, 3 november 2004

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jh/coll

Provinciale Staten van Drenthe

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten tot wijziging van de subsidieregeling IPR 2000 en de LPR 2002;

Gelet op de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Noord-Nederland en op de Provinciewet;

BESLUITEN:

vast te stellen de wijzigingen van de Subsidieregeling Investeringspremieregeling Noord-Nederland 2000 en de Subsidieregeling Loonkostenpremieregeling 2002, die luiden als volgt:

I. De Subsidieregeling Investeringspremieregeling Noord-Nederland 2000 wordt gewijzigd als volgt:

1. Artikel 26 wordt vervangen en komt te luiden:

Artikel 26

1. Op deze verordening is de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur van toepassing.
2. Een aanvraag kan worden geweigerd dan wel een verleende subsidie kan worden ingetrokken in het geval en onder de voorwaarden, als bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.
3. Voordat toepassing wordt gegeven aan het tweede lid, kan het Bureau bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, bedoeld in artikel 8 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, om een advies als bedoeld in artikel 9 van die wet worden gevraagd.

2. Artikel 27 wordt vervangen en komt te luiden:

Artikel 27

1. Ten behoeve van de uitvoering van deze regeling worden toezichthouders als bedoeld in artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht aangewezen.
2. De in het eerste lid bedoelde toezichthouders zijn belast met het toezicht op de naleving van de in of krachtens de Algemene wet bestuursrecht en in of krachtens deze regeling gegeven voorschriften.

3. Artikel 28 wordt vervangen en komt te luiden:

Artikel 28

Deze verordening is gelijkkluidend vastgesteld en kan in gelijkkluidende zin worden gewijzigd door Provinciale Staten van Fryslân, Groningen, Drenthe en Overijssel.

4. *Artikel 29 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 29

1. De taken en bevoegdheden ter uitvoering van deze verordening behoren aan Gedeputeerde Staten.
2. Geen bezwaar bestaat tegen de overdracht van de uit deze verordening voortvloeiende taken en bevoegdheden van Gedeputeerde Staten aan het Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

5. *Artikel 30 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 30

Deze verordening wordt aangehaald als: Investeringspremiereregeling Noord-Nederland 2000 (IPR 2000).

6. *Artikel 31 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 31

1. Dit besluit wordt geplaatst in het provinciaal blad, nadat de Europese Commissie heeft bericht, dat zij geen bezwaar heeft tegen de invoering van deze regeling.
2. Gedeputeerde Staten zijn tot het tijdstip van uitgifte van het provinciaal blad bevoegd om dit besluit te wijzigen, indien opmerkingen van de Europese Commissie daartoe aanleiding geven.

7. *Na artikel 31 wordt een nieuw artikel 32 ingevoegd. Dit artikel komt te luiden:*

Artikel 32

1. Dit besluit treedt in werking op een nader door Gedeputeerde Staten te bepalen tijdstip.
2. Dit besluit is van toepassing op aanvragen die op het tijdstip waarop deze regeling in werking treedt, in behandeling zijn.

II. De subsidieregeling Loonkostenpremiereregeling Noord-Nederland 2002 wordt gewijzigd als volgt:

1. *Artikel 22 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 22

1. Op deze verordening is de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur van toepassing.
2. Een aanvraag kan worden geweigerd dan wel een verleende subsidie kan worden ingetrokken in het geval en onder de voorwaarden, als bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.
3. Voordat toepassing wordt gegeven aan het tweede lid, kan het Bureau bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, bedoeld in artikel 8 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur, om een advies als bedoeld in artikel 9 van die wet worden gevraagd.

2. *Artikel 23 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 23

1. Ten behoeve van de uitvoering van deze regeling worden toezichthouders als bedoeld in artikel 5:11 van de Algemene wet bestuursrecht aangewezen.
2. De in het eerste lid bedoelde toezichthouders zijn belast met het toezicht op de naleving van de in of krachtens de Algemene wet bestuursrecht en in of krachtens deze regeling gegeven voorschriften.

3. *Artikel 24 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 24

Deze verordening is gelijkkluidend vastgesteld en kan in gelijkkluidende zin worden gewijzigd door Provinciale Staten van Fryslân, Groningen en Drenthe.

4. *Artikel 25 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 25

1. De taken en bevoegdheden ter uitvoering van deze verordening behoren aan Gedeputeerde Staten.
2. Geen bezwaar bestaat tegen de overdracht van de uit deze verordening voortvloeiende taken en bevoegdheden van Gedeputeerde Staten aan het Samenwerkingsverband Noord-Nederland.

5. *Artikel 26 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 26

Deze verordening wordt aangehaald als: Loonkostenpremieregeling Noord-Nederland 2000 (LPR 2000).

6. *Artikel 27 wordt vervangen en komt te luiden:*

Artikel 27

1. Dit besluit wordt geplaatst in het provinciaal blad, nadat de Europese Commissie heeft bericht, dat zij geen bezwaar heeft tegen de invoering van deze regeling.
2. Gedeputeerde Staten zijn tot het tijdstip van uitgifte van het provinciaal blad bevoegd om dit besluit te wijzigen, indien opmerkingen van de Europese Commissie daartoe aanleiding geven.

7. *Na artikel 27 wordt een nieuw artikel 28 ingevoegd. Dit artikel komt te luiden:*

Artikel 28

1. Dit besluit treedt in werking op een nader door Gedeputeerde Staten te bepalen tijdstip.
2. Dit besluit is van toepassing op aanvragen die op het tijdstip waarop deze regeling in werking treedt, in behandeling zijn.

III. Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2005

Assen, september 2004

De Staten van Drenthe

, voorzitter

, griffier

Nota Implementatie Wet BIBOB,
besluitvormende nota integriteitsaanpak SNN

Inleiding

Op 1 juni 2003 is de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet BIBOB) in werking getreden. De wet biedt de mogelijkheid aan bestuursorganen om vergunningen en subsidies te weigeren of in te trekken en om overheidsopdrachten niet te gunnen, dan wel opdrachten in te trekken, indien een relatie met (dreigend) strafbaar gedrag (van private partijen) aannemelijk is of indien de eisen van betrouwbaarheid van marktpartijen/opdrachtnemers in het gedrang komen.

Subsidies zijn in de wet in het bijzonder in artikel 6 geregeld. De weigerings- en intrekingsgronden van artikel 3 (gevaar, ernstig vermoeden van gevaar van crimineel handelen of voordeeltrekking daarvan e.d.) kunnen volgens artikel 6 worden ingeroepen, indien dit in de subsidieregeling is bepaald. Verder is bepaald dat een bestuursorgaan advies van het bureau BIBOB kan vragen.

1. Systematiek subsidieverlening SNN

Het SNN heeft in het afgelopen jaar omstreeks 1300 subsidieaanvragen ontvangen van iets minder aanvragers (sommige aanvragers vragen meer dan eens aan). Bij het SNN kan op basis van een subsidieregeling (IPR, LPR, NIOF, KITS of HRM) subsidie worden aangevraagd. Ook is het mogelijk rechtstreeks op basis van het beleidsprogramma Kompas voor het Noorden 2000-2006 subsidie aan te vragen. De meeste aanvragen (1079) worden op basis van de subsidieregelingen ingediend. De hoogte van de subsidie varieert van enige duizenden euro's tot enige honderdduizenden euro's. Bij de IPR en LPR worden de hoogste subsidies toegekend

Subsidies rechtstreeks gebaseerd op het Kompasprogramma betreffen gemiddeld hogere bedragen tot enige miljoenen euro's. In 2003 is in totaal door het SNN 166 miljoen euro aan subsidies toegekend. (bron: jaarrekening 2003)

Op alle subsidies die door het SNN worden verleend (en vastgesteld), is een centrale Kaderverordening van toepassing.

Gezien de hoeveelheid aanvragen alsmede de daarmee gemoeid zijnde bedragen is het van belang hier een afweging te maken over de vraag of het bij het SNN nuttig en noodzakelijk is de integriteitstoets in het kader van subsidies toe te passen.

Een inventarisatie van de diverse beleidsgebieden als bij een gemeente of provincie is hier niet van belang, nu alle subsidies worden verleend in het kader van het beleidsprogramma "Kompas voor het Noorden 2000-2006", hetzij via regelingen hetzij rechtstreeks.

2. Huidige stand van zaken toets integriteit

Bij het SNN zijn op dit moment reeds verschillende methoden gangbaar teneinde de integriteit van aanvragers te onderzoeken.

Het SNN verleent (en bevoorschot) jaarlijks enige duizenden malen subsidie. Hierbij is uiteraard het risico aanwezig dat deze ten onrechte wordt verleend, door eventueel frauduleus opgestelde aanvragen.

Binnen het SNN zijn mechanismen aanwezig die misbruik (kunnen) voorkomen.

Bij subsidies die rechtstreeks worden verleend op basis van het Kompasprogramma doet men meestal (80% van de gevallen) zaken met bekenden. Bij onbekende aanvragers worden de statuten opgevraagd en eventueel uittreksels van de Kamer van Koophandel. Aanvragen voor subsidie worden bij de provincie ingediend waardoor ook de eerste controle op de provinciehuizen plaatsvindt. Faillissementslijsten worden door het SNN gecontroleerd, niet alleen bij de aanvraag maar ook tijdens de looptijd van projecten.

De begroting wordt gecheckt op realiteitsgehalte, zijn de kosten realistisch? 20% kosten voor projectmanagement wordt bijvoorbeeld niet geaccepteerd. Uitgangspunt is value for money. Verder wordt ieder project bij subsidies die rechtstreeks worden verleend op basis van het Kompasprogramma vanaf €250.000,- subsidieverlening standaard door een SNN-accountant gecontroleerd. Onder dit bedrag geschiedt dit steekproefsgewijs alsmede indien de projectuitvoering daartoe aanleiding geeft.

Door het cluster Financiën worden alle betalingen boven de €100.000,- gecontroleerd op juistheid van het bankrekeningnummer (komt het opgegeven nummer overeen met het nummer in het dossier). Bij betalingen onder de €100.000,- volgt een 5% steekproefcontrole met gegevens in het dossier. Verder wordt gekeken of het project dan wel het betalingsverzoek logisch is (intuïtief).

Tevens worden door het cluster Financiën alle (voorgenomen) afwijkingen van het advies van het Team Interne Controle en Accountancy (ICA) van de provincie Fryslân (deze instantie voert controles uit ten aanzien van subsidies die verleend zijn op basis van subsidieregelingen alvorens deze worden vastgesteld) gecontroleerd.

Alvorens subsidie wordt verleend op basis van een subsidieregeling worden standaard de statuten en stukken van de Kamer van Koophandel opgevraagd. Indien deze stukken ontbreken, volgt geen betaling. Via een internetverbinding met de KvK kan de juistheid van de informatie gecontroleerd worden. Aan rechtspersonen in oprichting wordt geen betaling verricht. De financiële situatie wordt getoetst aan zo actueel mogelijke jaarcijfers, of desnoods (recentere) halfjaarcijfers, met name bij zich vestigende ondernemingen.

In de begroting mogen geen voortbrengingskosten aanwezig zijn, hier kunnen dus geen 20% kosten voor projectleiding opgevoerd worden. Verder wordt gekeken of de cijfers realistisch zijn, bij een toename van de loonkosten met €100.000,- kunnen er bijvoorbeeld geen 10 arbeidsplaatsen gerealiseerd zijn.

Verder worden ook bij subsidies gebaseerd op regelingen standaard de faillissementslijsten geïnspecteerd en worden de projecten bij de vaststelling gecontroleerd door de accountants van de ICA. 100% van de IPR- en LPR-projecten worden gecontroleerd, dit geldt ook voor de NIOF clusterprojecten. De overige NIOF-projecten worden steekproefsgewijs gecontroleerd. De HRM wordt eveneens steekproefsgewijs gecontroleerd. De KITS wordt vanaf €27.500,- verleende subsidie gecontroleerd, onder dit bedrag geschiedt de controle steekproefsgewijs.

3. Implementatie wet BIBOB bij het SNN

Artikel 6 van de wet BIBOB geeft aan dat een subsidieregeling expliciet moet verwijzen naar de wet BIBOB voordat het systeem van artikel 3 van toepassing is. Een subsidieregeling die niet "bij wet of algemene maatregel van bestuur is geregeld" behoeft goedkeuring van de ministers van BZK en Justitie indien wordt verwezen naar BIBOB. De term "bij wet" betekent bij wet in formele zin. Er staat niet "bij of krachtens de wet" zodat een en ander beperkt moet worden opgevat. Er heeft overleg met Justitie centraal (beleid en wetgeving) over de strekking van dit artikellid plaatsgevonden. In een strikte lezing leidt de nu gekozen formulering tot de conclusie dat ook (vrijwel) alle rijkssubsidieregelingen de hier bedoelde goedkeuring behoeven. De departementen werken vaak met (proceduregerichte) kaderwetgeving, waarbij de subsidies zelf in de lagere wetgeving worden

geregeld. Ook andere lagere regelgeving (bijvoorbeeld een uitvoeringsregeling bij een EG-verordening) is geen regeling "bij wet" en behoeft dus goedkeuring. Het is de vraag of deze beperking wenselijk is. Op dit moment is er niet voor gekozen om door middel van de zgn Veegwet op dit punt een wijziging in de formulering aan te brengen.

Buitenwettelijke subsidies (anticiperend op regelgeving, gebaseerd op EU-programma's, gebaseerd op begrotingspost of incidenteel) kunnen niet onder de werking van de wet BIBOB worden gebracht, omdat zij geen wettelijke regeling kennen waarin de verwijzing naar BIBOB kan worden opgenomen. De conclusie hieruit dient te luiden dat het juridisch gezien niet mogelijk is om de wet BIBOB van toepassing te verklaren op subsidies die rechtstreeks zijn gebaseerd op het Kompasprogramma. Dit probleem is op landelijk niveau ook gesignaleerd, waarbij onderkend is dat het maar de vraag is of dit neveneffect wenselijk is, tegelijkertijd is aangegeven dat er niet voor gekozen is (middels en zg. Veegwet) op dit punt een wijziging in de procedure aan te brengen.

Zolang de wet BIBOB te dien aangaande geen mogelijkheden biedt, behoeft in dezen ook geen nadere afweging te worden gemaakt. Zoals in paragraaf 2 van deze notitie reeds is geschetst is het risico beperkt omdat de aanvragers veelal bekende (overheids) organen zijn waarmee al vaker zaken zijn gedaan, dan wel rechtspersonen zijn die (mede) zijn opgericht door overheidsorganen. Voor die gevallen waarbij wel aanvragen worden gedaan door onbekenden of bekenden waarbij twijfel bestaat (m.b.t. de integriteit) blijft uiteraard grote zorgvuldigheid geboden.

Voor wat betreft de vijf subsidieregelingen kan worden geconcludeerd dat de grootste bedragen worden verleend op basis van de IPR en de LPR. De enige gevallen waarbij naar het oordeel van het SNN door aanvrager niet integer is gehandeld, hebben zich voorgedaan in de IPR. De LPR is een regeling die sterk lijkt op de IPR, zowel qua inhoud als qua hoogte van te verlenen bedragen. Het verdient dan ook aanbeveling zowel voor de IPR als de LPR de wet BIBOB van toepassing te verklaren en een daartoe strekkend verzoek bij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in te dienen.

4. Uitvoering

Interne afstemming:

Inzake de implementatie van de wet BIBOB bij het SNN is overleg gevoerd met degene die in de provincie Groningen de implementatie gecoördineerd heeft (B. Töller), hierbij is ook gebruik gemaakt van de beleidsnotitie die bij de provincie Groningen in dezen is opgesteld.

Op 22 maart is de implementatie van de wet BIBOB in de staf UO SNN besproken en is akkoord gegaan met de van toepassing verklaring van de Wet BIBOB op LPR en IPR.

Op 1 april is het voorstel om de wet BIBOB van toepassing te verklaren op de IPR en de LPR behandeld in het juridisch beraad, in welk overleg de provincies Fryslân, Groningen en Drenthe juridisch vertegenwoordigd zijn. In dit overleg is ingestemd met het voorstel.

Tijdpad:

Gelijktijdig met een aantal andere wijzigingen in de regelingen zal de implementatie van de wet BIBOB op de LPR en de IPR op 18 mei 2004 aan het Dagelijks Bestuur van het SNN worden voorgelegd. Zodra deze met het voorstel heeft ingestemd, kan het verzoek tot implementatie van de wet BIBOB op de LPR en de IPR aan de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties alsmede Justitie worden gezonden. Tegelijkertijd worden de voorgestelde regelingwijzigingen naar de drie Noordelijke

Staten doorgeleid. Indien de ministers snel akkoord zijn met dit voorstel, kan de formele invoering gelijktijdig met de vaststelling van de regelingen door de drie Noordelijke Staten plaatsvinden.

Juridische vertaling:

Voorgesteld wordt in de IPR onder artikel 26 en in de LPR onder artikel 22 een aparte weigerings- en intrekingsgrond op te nemen inhoudende dat subsidie wordt geweigerd indien een met betrekking tot (de uitvoering van) het project dan wel aanvrager uitgebracht advies van het bureau BIBOB daartoe aanleiding geeft dan wel indien een eigen onderzoek van het SNN in het kader van de wet BIBOB met betrekking tot (de uitvoering van) het project dan wel aanvrager daartoe aanleiding geeft. Voorgesteld wordt eveneens deze notitie als bijlage in de AO op te nemen.

mei 2004